

Distribution of characteristics of an subject forming transformation "replacement" in behavioral heuristics in semantic structure {P...p...Q...}

Abstract: The heuristics are presented, in which the subject acts upon the object with transformation "replacement". The main characteristics of the subject are established, giving rise to transformation "replacement" addressed to an object.

Author information:

Georgi Lambadjiev

Corresponding member of the
Bulgarian Academy of Sciences and Arts

✉ georgilam@abv.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

psychology, set, behavioral heuristics, replacement

Целта на статията е да се представят основни преобразувания, които характеризират главна съставка (P_1) на установката на субект, формираща главно преобразуване (p_1) „заменяне“. Това преобразуване е идентифицирано в евристики Е, сентенции С и е обобщено чрез тяхното перифразиране П като поведенчески евристики.

За целта са анализирани семантични структури {P...p...Q...} на поведенчески евристики. Те включват една или множество характеристики {P} на установката на субект P и една или множество характеристики {p} на преобразуване p, с което субектът въздейства върху обект, който притежава една или множество характеристики {Q}.

С: “Ако поседиш на припек, ще дочакаш и сянка” (арабска).

П: Увеличеното (P_1) увеличение (прекомерното облъчване) (P_2) се **заменя** (p_1) с намаление (сянка) (Q_1).

Е: “Не обещавай жерав в небето, давай синигер в ръката” (руска).

П: Аналогизиране (мечта) (P_1) голямо (P_2) **замени** (p_1) с включване (Q_1) намалено (Q_2).

Е: “Лови лъжеца не по думите, а по израза на очите” (туркменска).

П: Заменящият (P_2) трансформиране (лъжеца) (P_1) **заменя** (p_1) отстраненото (външността) (Q_1) слято (своя) (Q_2).

С: “Виновният за всичко се оправдава” (осетинска).

С: “Виновният трудно се намира” (турска).

С: “Лошият човек се стареа да оправдае своята грешка ...” (японска).

П: Инвертираният (лошият) (P_1) аналогизирано (p_2) **заменя** (оправдава) (p_1) инвертирането (грешката) (Q_1) слято (своя) (Q_2).

С: “Майка и дъщеря се скарали – глупавите повярвали” (кюрдска).

П: Ако пораждащата (майката) (P₁) аналогизирано (p₂) **замени** (скара се) (p₁) с породената (дъщерята) (Q₁), то аналогизираното (l₂) заменяне (кавгата) (l₁) е намалено (временно, краткотрайно) (l₃).

Е: “Продай добиче, но купи земя” (арабска).

П: Отстраняването (подвижното: животно, кола) (P₁) **замени** (p₁) за уравновесено (стационарно: земя) (Q₁).

С: “Кокетството с любимия заменя за жената любовното признание” (древноиндийска).

П: Аналогизирането (кокетството) (P₁) **заменя** (p₁) пораждането (любовта) (Q₁).

С: “Богатият продава ориз ...” (виетнамска).

П: Увеличеният (богатият) (P₁) **заменя** (p₁) включено (храна) (Q₁).

Е: “Не хабете пари за това, за което можете да похарчите пари” (Л. Леонидов).

Е: “За да прогониш гнева си, погризи костилки” (якутска).

Е: “След ... стресовото въздействие ... дишайте дълбоко ...” (древноиндийска).

С: “Когато се появява слънце, звездите изчезват” (древноиндийска).

П: Увеличеното (силното) (P₁) **заменя** (p₁) намаленото (слабото) (Q₁).

С: “Когато луната залязва, на небето се появяват звезди” (кози).

П: Намаленото (слабото) (P₁) **заменя** (p₁) увеличеното (силното) (Q₁).

С: “Ветровете менят пътните указатели” (С. Лец).

П: Инвертиращите (ветровете) (P₁) **заменят** (p₁) копираното (пътните указатели) (Q₁).

Е: “Личните интереси трябва да отстъпят място на обществените” (Плиний Младши).

Е: “Забравете за частното и се грижете за общото” (латинска).

П: Разграниченото (частното) (P₁) **заменете** (p₁) с компенсиране (Q₂) слято (общото) (Q₁).

С: “... Бедният (продава) – децата си” (виетнамска).

П: Намаленият (бедният) (P₁) **заменя** (p₁) породеното (детето) (Q₁) слято (собствено) (Q₂).

С: “Лошият човек се старае да оправдае своята грешка ...” (японска).

П: Инвертираният (лошият) (P₁) **заменя** (оправдава) (p₁) инвертираното (грешката) (Q₁) слято (своя) (Q₂).

Е: “... Страхувай се, когато следователят е пристрастен” (китайска).

П: Ако разграничаващият (следователят) (P₁) **заменя** (p₁) уравновесяване (пристрастен е) (Q₁), то аналогизирано (l₂) отстрани (страхувай) (l₁) за слято (себе си) (M₁).

С: “Когато знатните хора нямат добродетели, те ги взимат от ласкателство, на което щедро плащат с милости, длъжности и ордени” (С. Сегюр).

П: Увеличените (богатите) (P_1) с пораждащи (добродетели) (P_2) изключени (P_3) **заменят** (p_1) включване (пари) (Q_1) и присъединяват (I_1) аналогизирано (M_2) увеличаване (ласкателство) (M_1).

Табл.1

Разпределение на основни преобразувания, характеризиращи субект, с които корелира неговото главно преобразуване $p_1 =$ „заменяне“ при семантична структура $\{P...p...Q...\}$

Главно преобразуване p_1	Главна характеристика P_1 на субект P , която е представена чрез основно преобразуване	Брой на евристики с главни характеристики P_1, p_1 и Q_1
Заменяне	Пораждане	1
	Включване	0
	Присъединяване	0
	Сливане	0
	Компенсиране	0
	Разграничаване	2
	Отстраняване	1
	Изключване	0
	Ликвидиране	0
	Копиране	0
	Аналогизиране	2
	Адаптиране	0
	Увеличаване	4
	Уравновесяване	0
	Намаляване	2
	Трансформиране	0
	Заменяне	1
	Инвертиране	3
	Общо	16

Табл.2

Разпределение на връзки на основни преобразувания от хомеостазната и проясняващата скали, характеризиращи субект, с които корелира неговото главно преобразувание $p_1 =$ „заменяне“ при семантична структура $\{P...p...Q...\}$

Главни характеристики P_1 на субект P , изразени чрез основни преобразувания		Главно преобразувание p_1 , което е формирано от субект P	
Хомеостазна скала	Проясняващата скала	Хомеостазна скала	Проясняващата скала
Пораждане	Копиране	Пораждане	Копиране
Включване	Аналогизиране	Включване	Аналогизиране
Присъединяване	Адаптиране	Присъединяване	Адаптиране
Сливане	Увеличаване	Сливане	Увеличаване
Компенсиране	Уравновесяване	Компенсиране	Уравновесяване
Разграничаване	Намаляване	Разграничаване	Намаляване
Отстраняване	Трансформиране	Отстраняване	Трансформиране
Изключване	Заменяне	Изключване	Заменяне
Ликвидиране	Инвертиране	Ликвидиране	Инвертиране

Основни изводи

1. Ако взаимодействието между субект и обект може да се представи чрез семантична структура $\{P...p...Q...\}$, то главното преобразувание „заменяне“, което е приложено от субект към обект, е предизвикано от главна характеристика на субекта, която приоритетно може да се представи чрез основно преобразувание от проясняващата скала.

2. Ако взаимодействието между субект и обект може да се представи чрез семантична структура {P...p...Q...}, то главното преобразуване „заменяне“, което е приложено от субект към обект, е предизвикано от главна характеристика на субекта, която приоритетно може да се представи чрез основни преобразувания, които са разположени в негативните полускъли на хомеостазната и проясняващата скъли.
3. Ако взаимодействието между субект и обект може да се представи чрез семантична структура {P...p...Q...}, то главното преобразуване „заменяне“, което е приложено от субект към обект, е предизвикано от главна характеристика на субекта, която приоритетно може да се представи чрез основни преобразувания „увеличаване“ и „инвертиране“.